

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.55/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. május 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közlekedés biztonsága elleni vétség miatt az I. rendű terhelt ellen folyamatban volt bűnügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zalaegerszegi Városi Bíróság 5.B.845/2007/24. számú ítéletét, valamint a Zala Megyei Bíróság Bf.157/2009/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Zalaegerszegi Városi Bíróság 2009. február 10. napján kihirdetett 5.B.845/2007/24. számú ítéletében az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közlekedés biztonsága ellen gondatlanságból elkövetett vétségben (Btk. 184. § (1), (3) bekezdés I. fordulat 3.) pont). Ezért őt - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 1 év fogházbüntetésre ítélte, és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről. (Az elsőfokú bíróság határozatában döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről is.)

Az ítéleti tényállás lényege szerint az I. rendű terhelt a Magyar Közút Kht. Üzemmnérnökségén, mint üzemeltetési és fenntartási

művezető dolgozott. Előre tervezett útkarbantartási-útburkolat felújítási munkálatokat irányított a főúton.

Lakossági bejelentésre, előre nem tervezett feladatként - a déli órákban az I. rendű terhelt utasítására és irányításával került sor a főút az útburkolat javítási munkálatainak megkezdésére. 6 méter szélességben az aszfaltot több centiméter mélyen megbontották. A munkaidő végére a feladattal nem végeztek. A felbontott úttestet a jobb oldali forgalmi sávban 1,2 méter szélességben és 10,3 méter hosszúságban piros-fehér csíkozású terelőléccel lekerítették. Ezt követően a terhelt és munkatársai a munkaterületről távoztak.

Az közúton létesített elkorlátozás az előírásoknak nem felelt meg. A szabálytalanul kihelyezett elemek megfelelő előjelzéséről az I. rendű terhelt nem intézkedett, a felbontott úttest biztonságos és szabályos elkeríttetése, illetve előjelzése érdekében azonban sem az üzemmérnökség vagy a forgalomtechnikai csoport, de a központi ügyelet felé sem tett bejelentést. Ezért a közlekedés biztonságát garantáló jelző, előjelző és világító berendezések elhelyezésére nem került sor.

A helyszínt a több mint 500 méterre levő "Útszűkület" és 40 km/óra "Sebességkorlátozás" jelzőtáblák jelezték, ennek hatályát azonban egy közeli - a főút és az ahhoz becsatlakozó - utca kereszteződése feloldotta.

A sértett másnap hajnalban, de még éjszakai sötétségben a főút lakott területen kívüli részén 62-65 km/óra sebességgel haladt gépkocsijával. Az általa igénybe vett forgalmi sávban szabálytalanul elhelyezett, belógó utakadályt kb. 22,1 méterről észlelve vészfékezett. Ennek hatására az elkorlátozó terelő léccel bal szélének ütközve áttért az út menetiránya szerinti bal oldalára, ahol a vele szemben szabályosan, kb. 59-62 km/óra sebességgel haladó és ekkor már ugyancsak vészfékező tehergépkocsival frontálisan ütközött.

A baleset következtében a sértett nagy számú, az élettel össze nem egyeztethető sérülést szenvedett és a helyszínen életét veszítette. A baleset és a sértett halála között közvetlen ok-okozati összefüggés állt fenn.

A tehergépkocsi utasa 8 napon belül gyógyuló koponyazúzódást szenvedett el.

Az adott útszakaszon a megengedett sebesség 90 km/óra volt, a terhelt által irányított útfelbontás hiányos jelzése - az adott látásviszonyok mellett - 40,3 méterről vált észlelhetővé. A sértett akkor tudta volna járművét az ütközés előtt vészfékezéssel megállítani, ha 52-53 km/óra sebességnél nem közlekedik gyorsabban.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az I. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a spontán módon munkaterületté vált helyszínen az elkorlátozás módja nem felelt meg a közutakon végzett munkák elkorlátozási és forgalombiztonsági követelményeiről szóló 3/2001. (I.31.) KöViM. rendelet szabályainak, ám a munkaterület elhagyásakor a helyszínen saját hatáskörében a balesetveszély elhárítása érdekében semmilyen intézkedést nem tett, az üzemmérnökség arra kompetens szervei felé pedig nem intézkedett annak érdekében, hogy a közlekedés biztonságát garantáló jelzések szabályszerű kihelyezésére sor kerüljön. Amennyiben az útfelbontás elkorlátozása a KöViM. rendelet hivatkozott szabályainak megfelelően megtörtént volna (előjelzés, biztonsági zóna, sebességhatárító tábla, fényforrás), és ezzel összefüggésben a sértett sebességét csökkentve csupán 51,8-52,9 km/óra sebességgel közlekedik, járművét az elkorlátozás előtt megállíthatta volna. A sértett térben 18,2 méteres, időben 1 secundum késedelemmel cselekedett. A tényleges észlelést figyelembe véve járművével 40 km/óra sebességgel történő haladás esetén üzemi fékezéssel tudott volna megállni az akadály előtt.

A másodfokon eljáró Zala Megyei Bíróság a 2009. május 26. napján jogerős Bf.157/2009/7. számú végzésével a I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy őt előzetes mentesítésben részesítette.

Egyetértve az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával megállapította, hogy az útfelbontás megfelelő elkorlátozásának és előjelzésének hiányosságai az I. rendű terhelt mulasztásához kapcsolódnak. Az útfelbontással járó balesetveszélyt - az erre vonatkozó 3/2001. (I.31.) KöViM. rendelet szabályait megszegve - nem hárították el. Az I. rendű terhelt semmilyen módon nem intézkedett a közúti közlekedés biztonságát veszélyeztető állapot elhárítása érdekében, így az ő mulasztása folytán állt elő a sértett halálát előidéző közúti balesetveszély.

A jogerős ügydöntő határozat ellen az I. rendű terhelt meghatalmazott védője útján nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a bűncselekmény téves anyagi jogi megítélését sérelmezve, felmentését kérte. Az indítvány jogi okfejtése szerint az eljáró bíróságok az I. rendű terhelt cselekményét törvénysértően minősítették közlekedés biztonsága elleni vétségként. Az útfelbontási munkákra vonatkozó és a terheltek irányadó speciális foglalkozási szabályok alapján az I. rendű terhelt tevékenységét érintően a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége vizsgálható csupán. Ám a védő érvelése szerint az I. rendű terhelt terhére e bűncselekmény elkövetése sem állapítható meg. A KRESZ-táblák kihelyezése nem tartozott munkaköri kötelezettségébe, esetleges felróható foglalkozási szabályszegése pedig legfeljebb

absztrakt veszélyhelyzetet teremtett. A foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségének tényállási eleme a közvetlen veszélyhelyzet kialakulása, ez azonban a konkrét esetben nem állapítható meg. A védő érvelése szerint a baleset a szabályszerűen kihelyezett jelzőtáblák esetén is bekövetkezett volna, illetve a sértett késedelem nélküli cselekvése esetén - azonos feltételek mellett is - elkerülhető lett volna.

A Legfőbb Ügyészség BF.302/2010. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak találta. Ugyanakkor a felülvizsgálati indítványban kifejtett (az I. rendű terhelt cselekményének eltérő minősítésével összefüggő) anyagi jogi érveléssel egyetértett. Álláspontja szerint az I. rendű terhelt cselekménye foglalkozás körében elkövetett halált okozó gondatlan veszélyeztetés vétsége. A bűncselekmény törvénysértő minősítése nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, ezért a legfőbb ügyész a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

A felülvizsgálati eljárásban megtartott nyilvános ülésen felszólalásában a védő az írásbeli indítványt fenntartotta. Vitatta azt is, hogy az I. rendű terhelt elbírált magatartása nyomán közvetlen veszélyhelyzet jött volna létre, vélekedése szerint az más személy többlettevékenysége (a II. rendű terheltként elítélt úttellenőr mulasztása) folytán, csak a sötétség beálltával jött létre. Ezért az I. rendű terhelt bűnössége - esetleg megállapítható foglalkozási szabályszegése mellett is - legfeljebb a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségének alapesetében lenne megállapítható, a súlyos eredményért való felelőssége azonban - a már kifejtett okok miatt - kizárt. Hivatkozott a BH.2010.31. számú eseti döntésre.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatban kifejtett álláspontot fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű terhelt foglalkozási szabályait gondatlansága miatt megszegte, ennek folytán pedig az általa hátrahagyott felbontott úttesten közvetlen veszélyhelyzet állt elő. Minthogy a kiszabott büntetés e minősítést figyelembe véve sem jogsértő, a bűncselekmény minősítésének anyagi jogi korrekciója mellett a megtámadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a terheltnek felrótt bűncselekmény anyagi jogi megítélésében a védő és a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyetértett.

A felülvizsgálati eljárásban - a Be. 423. § (1) bekezdés alapján kötelezően - irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt előre nem tervezett útfelbontási munkába kezdett, a felbontott úttest az

arra haladó járművek biztonságát veszélyeztette. A nyilvánvalóan fennálló baleseti veszélyhelyzet elhárítására vonatkozó előírásoknak az I. rendű terhelt semmilyen módon nem tett eleget. A szabálytalanul kihelyezett terelőlécek a baleseti veszélyt nem hárították el és eredménnyel nem is korlátozták. Az I. rendű terhelt a kialakult veszélyhelyzetet természetesen felismerte (erre utal a hiányos védőlécek kihelyezése is), ám ezt nem jelezte a biztonsági intézkedések megtételére köteles központi egységek felé. Az irányadó tényállás szerint a cég minden dolgozója köteles volt a területén végzett munkája során tapasztalt, a forgalomra veszélyes helyzet tőle elvárható módon való megszüntetésére, ennek hiányában azt az üzemmérnökségnek vagy a központi ügyeletnek jelenteni (elsőfokú ítélet 2. oldal negyedik bekezdés, 4/1998. ügyvezetői utasítás). Az ügyvezetői utasítás ekként - többek között - a terhelt munkaköri kötelességei körébe utalta a vállalati tevékenység körébe eső baleseti veszélyhelyzetek elhárításával kapcsolatos teendőket.

A felülvizsgált ítéletek jogi indokolásából kitűnően az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására jogszabályban előírt kötelezettségének gondatlan elmulasztása miatt került sor. A terhére megállapított közlekedés biztonsága elleni büntettet (Btk. 184. § (1) és (3) bekezdés) gondatlanságból - többek közt - az követi el, aki a közúti közlekedés biztonságát aktív magatartással veszélyezteti. Az I. rendű terhelt felróható magatartása mulasztás volt. Gondatlan mulasztása miatt megszegte a rá vonatkozó foglalkozási szabályt, irányítása mellett egy közforgalmú közlekedési úton végzett útfelbontás révén balesetveszély alakult ki. A veszélyes, felbontott útszakaszt szabályszerű elkorlátozás, előjelzés nélkül otthagytá, a rávonatkozó foglalkozási előírást megszegve, a veszélyhelyzet elhárítása érdekében nem intézkedett.

A Btk. 171. § (1) bekezdése szerinti foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége állapítható meg, ha az elkövető foglalkozási szabályainak megszegése miatt mást (vagy másokat) közvetlenül veszélyeztető helyzet alakul ki.

A védő érveivel szemben a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az I. rendű terhelt mulasztása folytán kialakult tényleges veszélyhelyzet - az adott közút forgalmi viszonyai miatt - már a nappali időszakban bekövetkezett, s ez az éjszakai látási viszonyok beálltával - a rosszabbodó látási körülmények miatt - fokozódott. Már a nappali órákban megvolt a reális esélye annak, hogy egy arra haladó gépjármű vezetője - a biztonsági előjelzések és elkorlátozás hiányában, az adott úton megengedett 90 km/óra sebességet figyelembe véve - váratlanul olyan fékezésre kényszerül, amelynek következtében (nem kizárhatóan többedmagával) balesetet szenved.

Az I. rendű terhelt a konkrét veszélyhelyzet kizárásának biztosítását célzó kötelezettségének nem tett eleget, a gondatlansága miatt kialakult veszélyhelyzet folytán pedig a súlyos következménnyel (a sértett halálával) járó baleset ténylegesen bekövetkezett. Mulasztása és a súlyos eredmény bekövetkezése között direkt okozati összefüggés áll fenn, amelyben a II. rendű terhelt útelLENŐRKÉNT tanúsított gondatlan eljárása csupán közreható okként (concausa) játszott közre. Mindezt figyelembe véve a cselekmény a Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége. (A minősítés korrekciójának szükségességét tükrözik a Legfelsőbb Bíróság hasonló tárgykörben megjelent határozatai, ld. BH.1996.72., továbbá a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.233/2006/5., Bfv.II.451/2007/8. számú ítéletei).

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság jogerős ügYDÖNTŐ határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Az alapügyben eljáró bíróságok az I. rendű terhelt cselekményét közlekedés biztonsága elleni gondatlan vétségének (Btk. 184. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel 3. fordulata) minősítették, amelyet a törvény - a Btk. 171. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekménnyel egyezően - öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni. A bűncselekmény törvénysértő minősítése tehát nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, ezért felülvizsgálatnak ez okból sincs helye.

A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

E végzés ellen a Be. 3. § (4) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye. A Be. 418. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés az ugyanazon jogosult által ismételten, illetve a korábbival azonos tartalommal előterjesztett felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálását kizárja.

Budapest, 2010. május 6.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
Kné